

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศมักมีพื้นฐานมาจากตัวบุคคลหรือพลเมือง เพราะพลเมืองเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในสังคม ถ้าหากตัวบุคคลหรือพลเมืองได้รับการพัฒนาอย่างดีปัญหาต่าง ๆ จะลดน้อยลง การพัฒนาบุคคลที่สำคัญคือ การปลูกฝังคุณสมบัตินี้ต่าง ๆ ของควายเป็นพลเมืองดีให้ตรงกับความต้องการของสังคม

การปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีให้แก่พลเมืองนั้นเป็นหน้าที่ของหลายฝ่าย ได้แก่สถาบันศาสนา ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สื่อสารมวลชน เอกชน ตลอดจนกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ซึ่งต้องร่วมกันปลูกฝังพลเมืองของชาติให้เติบโตจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในสังคมไทยปัจจุบัน สถาบันครอบครัวต้องประสบภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ มีภาระหนักในการประกอบอาชีพจึงทำให้หน้าที่ในการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีแก่เด็กบกพร่องไป ภาระใหญ่จึงตกอยู่กับโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่ง และเป็นสถาบันที่ยึดบทบาทโดยตรงในการสร้างพลเมืองดีให้แก่สังคม จะเห็นได้ว่าโรงเรียนได้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชนให้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ มากมายเพื่อผลิตพลเมืองที่มีคุณภาพ ในขณะที่เด็กก็ต้องทำหน้าที่แก้ปัญหาค้าง ๆ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำของเยาวชนและจะมีผลเสียเชื่อมโยงไปถึงสังคมและประเทศชาติ

ปัญหาเยาวชนเกิดจากสาเหตุหลายประการ แต่สาเหตุประการหนึ่งนั้น สุมิตร คุณาการ¹ กล่าวไว้ว่ามาจากการศึกษาในโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่ผู้เรียน โดยธรรมชาติเด็กวัยรุ่นต้องการแสดงออกซึ่งพลังทั้งด้านความคิดและร่างกาย จึงถูกนำไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ในสังคม เช่น การยกพวกตีกัน การวิวาทกับแหล่งอบายมุขหรือการหนีโรงเรียน ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร

¹ สุมิตร คุณาการ "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" หลักสูตรและการสอน, (กทม. :

สูตรมีประโยชน์อย่างยิ่งนอกจากจะช่วยยับยั้งมิให้เด็กประพฤติดนไปในทางที่เสียหายแล้ว กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ความมุ่งหมายของการศึกษามบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และยังเป็นวิถีทางที่จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง ทั้งยังจะช่วยสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยาช่วยดึงความสนใจ ความกระตือรือร้นของนักเรียนให้ปรากฏออกมาช่วยให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักใช้ผลกำลังทั้งด้านความคิดและร่างกายในทางที่ถูกต้อง มีค่านิยมและนิสัยที่ดีงามทั้งยังเป็นกำลังเสริมมิตรภาพและสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างนักเรียนด้วยกัน และนักเรียนกับครูผู้สอน ซึ่งการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเดียวนั้นไม่สามารถพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พิจารณาเห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร และได้กำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ และส่งเสริมพัฒนาบุคคลิกภาพอุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

กิจกรรมที่จะช่วยปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีแก่ชาติได้ประการหนึ่งคือ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นิยมจัดกันในทุกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยยึดวัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อปลูกฝังเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีตามอุดมคติและอุดมการณ์¹ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้รู้จักและสามารถแสดงความจริงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
2. เพื่อให้รู้จักและสามารถฝึกนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อพันธุและพึ่งตนเองได้
3. เพื่อให้รู้จักและสามารถแสดงความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. เพื่อให้รู้จักและสามารถบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้
5. เพื่อให้รู้จักและสามารถทำการฝีมือ ซึ่งเป็นทักษะในการประกอบอาชีพ
6. เพื่อให้มีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ ศิลปกรรมและความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

¹คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช

7. เพื่อให้รู้จักและสามารถปฏิบัติตามอุดมการณ์ คือการปฏิบัติตามค่าปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้

กิจกรรมลูกเสือเนตรนารีเป็น เรื่องที่ทั่วโลกยอมรับกันว่าเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญ ต่อเยาวชนในการพัฒนา และสร้างสรรค์ความเจริญของงานในทางกาย ทางอารมณ์ ทางจิตใจ ทางสังคมและทางสมอง อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยอบรมบ่มนิสัยของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีโดย มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ให้ มีระเบียบวินัย เชื้อห่างผู้อาวุโส เคารพในผู้มีพระคุณ รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยแห่งชาติตามจารีตประเพณีของบ้าน เมืองและมี อุดมคติในอันที่จะช่วยพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญสืบไป ตามความมุ่งหมายของข้อบังคับคณะลูกเสือ แห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาที่ ๒๒ ลูกเสือ พ.ศ. 2509 จากอุดมคติและอุดมการณ์ ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการสอนลูกเสือและเนตรนารีดังกล่าว แสดงว่ากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ได้ช่วยปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพในสังคมให้แก่เยาวชนของชาติ และช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความสำนึกในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมให้แก่ นักเรียน ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงกล่าวพระบรมราโชวาทในพิธีปฏิญาณตนและสวน สनামเนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ ๗ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ ตอนหนึ่งว่า

การจัดให้นักเรียนเข้ามารับการฝึกอบรมเป็นลูกเสือและเนตรนารีนั้น เป็นกิจที่สำคัญและ มีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะเยาวชนที่กำลังเล่าเรียนวิชาการต่าง ๆ อยู่ในโรงเรียนจำเป็นต้อง ได้รับการฝึกหัดขัดเกลาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างถูกต้องเหมาะสมพร้อมกันไปด้วย เพื่อให้ร่างกายและจิตใจได้รับการฝึกหัดขัดเกลาให้แข็งแรง คล่องแคล่ว สะอาดหมดจด ซื่อสัตย์ มีเมตตาและ เป็นระเบียบแล้วนั้น ได้เป็นรากฐานอันมั่นคงสำหรับรองรับความรู้ความสามารถทางวิชาการต่อไป

พระบรมราโชวาทในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามของลูกเสือ-เนตรนารี เนื่องในงานวัน คล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ ๗ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ วันที่ 1 กรกฎาคม 2525

และจะจุดทუნส่งเสริมให้แต่ละคนสามารถตัดสินใจใช้วิทยาการท่าประโชชน์ช่วยคน ช่วยส่วนรวมได้อย่างถูกต้อง หลักการและกิจกรรมของลูกเสือมีจุดประสงค์เพื่อการอบรมดังกล่าวโดยตรง ดังนั้น การที่ลูกเสือและเนตรนารีเข้ามารับการฝึกหัดมีจึงชื่อว่าได้กระทำในสิ่งที่ถูกที่ควรที่สุดแล้ว ถ้าตั้งใจศึกษาและฝึกหัดปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยและแบบแผนธรรมเนียบของลูกเสือให้แน่นแน่มต่อไป ก็จะบรรลุถึงความสำเร็จ ความดี ความเจริญในชีวิตอย่างสูงได้เป็นแน่นอน และจะสามารถจรจรโลงประเทศชาติของเราให้ก้าวรวิษณายิ่งขึ้นต่อไปได้ในที่สุด

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของวิชาลูกเสือและมีความสนใจที่จะศึกษานักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมวิชานี้ เพื่อดูว่าลูกเสือและเนตรนารีเหล่านี้มีทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือเนตรนาหรืออย่างไร และลูกเสือเนตรนารีเหล่านี้มีบในทัศนคติต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยโดยอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาศึกษาหาความสัมพันธ์และนำผลประโชชน์จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการสอนวิชาลูกเสือเนตรนาให้มีประสิทธิภาพและช่วยเสริมสร้างให้ลูกเสือและเนตรนารีเหล่านี้มีบในทัศนคติต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือเนตรนาของลูกเสือและเนตรนารีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาบในทัศนคติความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของลูกเสือและเนตรนารี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของลูกเสือและเนตรนารีกับบในทัศนคติความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิ์สทสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือเนตรนา กับบในทัศนคติความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของลูกเสือและเนตรนารี

สมมติฐานของการวิจัย

ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการเรียนไว้หลายด้าน เช่น ทัศนคติในการเรียนทั่วไป ทัศนคติที่มีต่อการเรียนแยกตามสาขาวิชาต่าง ๆ ทัศนคติในการเรียนที่มีผลมาจากการสอนของครู

ดังตัวอย่างคืองานวิจัยของประพันธ์ คูฑามุกข์¹ ได้วิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนในการเรียนทั่ว ๆ ไป โดยวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนไทยมุสลิมในภาคการศึกษา 2 โดยแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่มคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ 25 คน ครูประจำชั้น 106 คน ผู้ปกครองนักเรียน 324 คนและนักเรียนจาก 4 จังหวัดภาคใต้ 321 คน เป็นนักเรียนชาย 209 คน นักเรียนหญิง 112 คน แยกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 155 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 166 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา เห็นคุณค่าของการศึกษาและต้องการศึกษาต่อ ศึกษาศึกษาแล้วเรียน เรียนด้วยความเข้าใจและต้องการเรียนเพื่อมีอาชีพ เป็นข้าราชการ
2. ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียน ไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากทัศนคติไม่ต้องการเรียนหรือต่อโรงเรียน แต่เกิดจากปัญหาอื่น ๆ เช่น ความยากจนต้องออกไปประกอบอาชีพและต้องการเรียนเกี่ยวกับศาสนาของตน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ แม้จะเป็นข้อมูลที่ไม่ชี้เฉพาะในเรื่องของลูก เสือและเนตรนารี แต่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้คือ

สมมุติฐานข้อ 1 ลูกเสือและเนตรนารี จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาวิชาลูก เสือ เนตรนารีที่โรงเรียนจัดให้

นภาพร เฆงรักชาวดี² ได้ศึกษาทัศนคติในการเรียนของนักเรียน โดยแยกตามเพศและแผนกวิชา มีลักษณะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและทัศนคติในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและเปรียบเทียบนิสัยและทัศนคติในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และเปรียบเทียบนิสัยและทัศนคติในการเรียนของบราวน์ และโฮลท์ซแมนฟอร์ม H (The Survey of Study Habits and Attitudes : Brown and Holtzman : Form H) เป็นเครื่องมือ

ประพันธ์ คูฑามุกข์, รายงานการวิจัยทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิมในภาคการศึกษา 2 (ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคการศึกษา 2 จังหวัดยะลา, 2512), 87 หน้า

²นภาพร เฆงรักชาวดี, "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียนทัศนคติในการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน"(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), 81 หน้า

ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชายและหญิงในแผนกวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์แผนละ 100 คน นำคะแนนจากแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งได้จากคะแนนสอบปลายปีในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่างและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ
3. นักเรียนชายและหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนไม่แตกต่างกัน
4. โดยทั่วไปแล้วนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนต่างสาขาวิชาจะแตกต่างกัน ยกเว้นนักเรียนชายในแผนกวิทยาศาสตร์และนักเรียนหญิงแผนกศิลปศาสตร์ กับนักเรียนหญิงแผนกวิทยาศาสตร์และนักเรียนหญิงแผนกศิลปศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

จากผลของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัยข้อ 2 คือ

สมมุติฐานข้อ 2 ถูกเลือกและเนตรนาวิ มีทัศนคติต่อการเรียนวิชาถูกเลือก เนตรนาวิไม่แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ได้มีผู้ศึกษาไว้มาก เช่น

สมจิตร วัฒนกุล¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้น ม.ศ.3" เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียน

¹สมจิตร วัฒนกุล "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้น ม.ศ.3" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษาศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515)

เรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ, จำแนกตามเพศ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางบ้านของ
นักเรียนในกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีต่างกัน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามกับ
กลุ่มตัวอย่างประชากร 400 คน ผลวิจัยปรากฏว่านักเรียนหญิงมัธยมศึกษาสายสามัญมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี โดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่านักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สายสามัญ และนักเรียนหญิงโรงเรียนมัธยมแบบประสม ส่วนกลุ่มนักเรียนอื่น ๆ นั้นมีความรู้ความ
เข้าใจไม่แตกต่างกัน นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจประชาธิปไตยและการปกครองถูกต้องดี

จากผลงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมุติฐานข้อ 3 ลูกเสือและเนตรนารีจะมีมโนทัศน์ต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบ
ประชาธิปไตยโดยอยู่ในระดับสูง

จิรวรรณ สร้อยน้ำ¹ ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักเรียนอาชีวศึกษา" วัตถุประสงค์คือต้องการทราบมโนทัศน์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักเรียนอาชีวศึกษาเปรียบเทียบกับระหว่างชายหญิง, ศึกษาวิธีสอนที่ครูสังคมศึกษาใช้ในการพัฒนา
มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยปรากฏว่า มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับเพศของนักเรียนและการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมือง และวิธีสอนของครูมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์การเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของ
นักเรียน

วาริ แสนสุข² วิจัยเรื่อง "มโนทัศน์ความ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของ
นักเรียนอาชีวศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนของครู, เพศของ
นักเรียนกับมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี และการศึกษาถึงวิธีสอนที่ครูใช้ในการพัฒนามโนทัศน์

¹จิรวรรณ สร้อยน้ำ "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา"
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกมัธยมบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

²วาริ แสนสุข "มโนทัศน์ความ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนอาชีว
ศึกษา" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกมัธยมบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

ความเป็นพลเมืองดีให้แก่นักเรียน ผลการวิจัยพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ ซึ่งโดยเฉลี่ย นักเรียนหญิงมีมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีถูกต้องดีกว่านักเรียนชาย ส่วนวิธีสอนที่ครูใช้โดยเฉลี่ยแล้วใช้วิธีบรรยายมาก เป็นอันดับที่หนึ่ง

จากผลงานวิจัยข้างต้นจึงได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยข้อ 4 ดังนี้

สมมุติฐานข้อ 4 มโนทัศน์ต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของลูกเสือและเนตรนารีจะแตกต่างกัน

นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในการเรียนของนักเรียนในแง่ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าทัศนคติมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนที่นักเรียนแสดงออก เช่นถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอนย่อมทำให้นักเรียนสนใจเรียน และเรียนได้ดีประสบความสำเร็จในการเรียนในโอกาสต่อมา

ในทำนองเดียวกันถ้าลูกเสือและเนตรนารีมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารีจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย คือสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติได้ และพลเมืองดีย่อมต้องมีมโนทัศน์ต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยโดยอยู่ในระดับสูงด้วย ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

สมมุติฐานข้อ 5 ลูกเสือและเนตรนารีที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารีจะมีมโนทัศน์ต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง

สมมุติฐานข้อ 6 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารี กับคะแนนมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีของลูกเสือและเนตรนารีจะไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารีในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2525
2. การวัดมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของลูกเสือและเนตรนารีมุ่งเฉพาะด้านความรู้ ความเข้าใจ ความจำและการนำไปใช้

3. เครื่องมือที่ใช้วัดมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของลูกเสือและเนตรนารี ดัดแปลงมาจากแบบวัดมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีของวารี แสนสุข¹

4. แบบวัดทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือเนตรนารี ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจะครอบคลุมเนื้อหาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานและความสนใจในการเรียนการสอนวิชาลูกเสือเนตรนารี บุคลิกภาพ และความรับผิดชอบในหน้าที่ การบริการด้านต่าง ๆ ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาด้านการเรียนการสอนและการร่วมกิจกรรมค่ายหลักสูตร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบวัดทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือเนตรนารีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถวัดทัศนคติต่อการเรียนของลูกเสือและเนตรนารีได้จริง
2. แบบสอบถามที่ใช้วัดมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีของลูกเสือและเนตรนารีครอบคลุมเนื้อหา และสามารถวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของลูกเสือและเนตรนารีได้
3. ค่าตอบของลูกเสือและเนตรนารีในกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำตอบจริงใจและเชื่อถือได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยนี้อาจไม่สมบูรณ์หรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบ้าง เนื่องจากสาเหตุดังนี้

1. แบบวัดมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้วิจัยให้คะแนนคำตอบแต่ละข้อเท่ากัน แต่คำตอบแต่ละข้ออาจมีความสำคัญต่อมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีที่แตกต่างกันไปบ้าง
2. ในการรวบรวมข้อมูลใช้เฉพาะแบบสอบถาม เพราะไม่สามารถสังเกตนักเรียนจำนวนมากโดยตรงได้ เนื่องจากมีงบประมาณและเวลาจำกัด

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ทัศนคติต่อการเรียนวิชาลูกเสือเนตรนารี หมายถึงความรู้ลึกหรือความคิด เห็นที่มีต่อครู, ต่อการศึกษาและชมบวนการเรียนการสอนวิชาลูกเสือเนตรนารี

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 146-162.

ในการวิจัยได้กำหนดระดับของการวัดทัศนคติไว้ ดังนี้

- คะแนนรวม 181-200 แสดงว่ามีทัศนคติในระดับสูง
 คะแนนรวม 141-180 แสดงว่ามีทัศนคติในระดับค่อนข้างสูง
 คะแนนรวม 101-140 แสดงว่ามีทัศนคติในระดับปานกลาง
 คะแนนรวม 61-100 แสดงว่ามีทัศนคติในระดับค่อนข้างต่ำ
 คะแนนรวม 40-60 แสดงว่ามีทัศนคติในระดับต่ำ

ผู้ได้คะแนนรวมสูงกว่า 140 ขึ้นไปจะถือว่าเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาลูกเสือ

เนตรนารี

2. ข้อความเชิงนิยาม คือข้อความที่แสดงถึงทัศนคติในการเรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารี ในทางที่ดีหรือในทางบวก

3. ข้อความเชิงนิเสธ คือข้อความที่แสดงถึงทัศนคติในการเรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารี ในทางไม่ดีหรือในทางลบ

4. โน้ตทัศน์ (Concept) คือการจัดมโนภาพขึ้นในความคิดของนักเรียนซึ่งเกิดจากการรวบรวมความรู้ต่าง ๆ เป็นแก่นของความคิดขั้นสุดท้าย เพื่อให้เป็นข้อสรุปหรือจำกัดควาสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นนามธรรม อันเป็นสิ่งทีครูผู้สอนมุ่งพัฒนานักเรียนให้ได้รับมโนทัศน์ที่ถูกต้อง เพื่อทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์และถูกต้องในการวิจัยได้กำหนดระดับของการวัดทัศนคติความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยโดยโดยใช้เกณฑ์เดิมซึ่ง วารีย์ สนสนสุข¹ กำหนดไว้ดังนี้

ทำแบบสอบถาม 70% ขึ้นไป แสดงว่ามีมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระดับสูง

ทำแบบสอบถาม 50-69.99% แสดงว่ามีมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระดับปานกลาง

ทำแบบสอบถาม ต่ำกว่า 50% แสดงว่ามีมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระดับต่ำ

5. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อาจไม่ได้เป็นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 50.

6. ความเป็นพลเมืองดี หมายถึงการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องค่านิยม ศาสนา วัฒนธรรม การอยู่ร่วมกัน ความรับผิดชอบในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย ตลอดจนการปกครองทั่ว ๆ ไป

7. ประชาธิปไตย หมายถึงวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและระบอบการปกครองซึ่งถือว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศมาจากประชาชน

8. ลูกเสือ (Boy Scouts) คือนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนกิจกรรมลูกเสือ

9. เนตรนารี (Girl Guides) คือนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนกิจกรรมเนตรนารี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะช่วยให้ทราบถึงความสนใจและทัศนคติที่นักเรียนมีต่อวิชาลูกเสือ ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่จะนำไปแก้ไขเกี่ยวกับการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี ในโรงเรียนต่อไป

2. อาจารย์ผู้สอนวิชาลูกเสือ เนตรนารีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จะได้ข้อคิดเห็นและแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อช่วยพัฒนามาในทัศนคติความเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยให้แก่ลูกเสือและเนตรนารี

3. เป็นแนวทางแก่โรงเรียนในการจัดครูสอนกิจกรรมให้เหมาะสม และปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ เนตรนารีให้ดีขึ้น

ศูนย์วิจัยที่รักษาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย